

văzuț de Ross

A DOUA NAȘTERE A LUI BIRLIC

În urmă cu 35 de ani, în coloanele unui ziar cu data de 25 octombrie se putea citi următorul anunț: „Astă seară se deschide Teatrul Vesel, cu premiera farsei Birlic, adaptare de Tudor Mușatescu și Sică Alexandrescu după Arnold și Bach. Ansamblul cuprinde un mănunchi de verificate actori de comedie, în frunte cu doamna Tantzî Cutava Barozzi, strălucita comediană, și domnul Mișu Fotino, valorosul comedian, amândoi în deajuns de cunoscuți publicului. Alături de ei, primele roluri vor fi jucate de doam-

nele: Anny Capustin, Nora Piacentini și Maria Waworina și de domnii Grigore Vasiliu, Chr. Etterle și Romeo Lăzărescu”.

Piesa, un vodevil oarecare, (deși adaptarea — așa cum am văzut — purta girul a doi cunoscuți și apreciați oameni de teatru) nu avea, și nici nu putea să însemne ceea ce se cheamă un „mare moment de teatru”. Apariția în distribuția ei — într-un rol principal — a unui actor pînă atunci prea puțin cunoscut, Grigore Vasiliu, nu spunea, de asemenea, mai nimic publicului bucurestean. Dar, aflată într-o fericită conjunctură a Constelației Comediei, seara aceea avea să rămînă totuși memorabilă. Cei care au asistat la spectacol (și au ris — așa cum spunea un cronicar teatral de atunci — „pînă la exasperare și pînă la crampe”) au fost martorii care au înregistrat apariția unui original actor, care „iradia” comicul în chip spontan, la simpla apariție în scenă. Părcele care au prezidat această naștere au predestinat acestui actor, cu care — s-a mai spus — natura vrînd să fie vitregă a fost de o mare mărinimie, un triumf nevăzuit. După cum seniorii medievali își adăugau la titluri numele ducadelor și comitatelor pe care le cucerău cu forța armelor, Grigore Vasiliu avea să anexeze la numele său pe cel al piesei, ce avea să-l consacre. Și de atunci, nimeni nu l-a numit altfel decît Birlic.

Piesa a cunoscut un lung șir de spectacole. O dată cu ultima cădere de cortină ea a dispărut ca un fum, iar din norul de fum, ca în aparițiile de legendă, Birlic a rămas singur pe scîndurile scenei, rostogolindu-și ochii mari și mirați în toate părțile: un omuleț bonom, cu timidități și gesturi oprite la jumătate, cu explozii de uimire, cu revolte neluate de nimeni în seamă, cu candori comice autentice, cu farmec comic neîntrecut.

Îată că, după 35 de ani, la începutul acestei stagiuni, eroul vrea să-și retrăiască propria geneză. Rememorează puținele replici pe care trebuie să le fi uitat, strînge în jurul său cîțiva colegi de generație și alți cîțiva mai tineri și, transformat în regizor ad-hoc, reconstituie legenda. La prima bătaie de gong, Grigore Vasiliu își regăsește verva de odinioară (dacă cumva a pierdut ceva din ea de-a lungul anilor) și evocă, cu emoția debutului și maturitatea talentului, momentul consacrării sale. Iar Teatrul „Constantin Tănase” pe scena căruia se petrece acest eveniment cunoaște satisfacțiile pe care le încercase, la vremea lui, Teatrul Vesel, cele ale spectacolului cu casa închisă.

I. R.

Vasilica Tastaman și Birlic în spectacolul de la Teatrul „Tănase”

